

EERSTE COMPLETE GESCHIEDENIS VAN DE NEDERLANDSE TAAL IN HET ENGELS

"Onze taal is zeker vier eeuwen ouder dan 'hebban olla vogala'"

BRUSSEL - Het eerste Engelstalige boek over de geschiedenis van de Nederlandse taal is gisteravond in Gent voorgesteld door auteur Roland Willemyns, professor in de Nederlandse taal aan de VUB. Het boek

'Dutch: Biography of a language' beschrijft niet enkel de ontwikkeling van het Nederlands en zijn dialecten, maar ook de verspreiding van de taal in de wereld en de vele Nederlandse leenwoorden.

In totaal zijn er 17.560 Nederlandse woorden die aan zo'n 138 talen zijn uitgeleend. Vooral scheepsvaartjargon vond zijn weg naar andere talen. Ook eenvoudige woordjes als pan, pot en pen verspreidden zich, omdat mensen uit onze streken deze spullen lang geleden meenamen naar andere landen.

■ 'Godverdomme' in Maleisië: 'vooruit verdom!'

■ 'Landschap' in het Engels: 'landscape'

■ 'Manneken' (Vlaams) in het Engels: 'mannequin'

■ 'Kielhalen' in het Engels: 'keelhaul'

■ 'Ik heb je lief' in het Afrikaans: 'Ek is lief vir jou'

■ 'Wafel' in het Engels: 'waffle'

■ 'Apartheid' in verschillende talen: 'apartheid'

■ 'Dam' werd in 26 Europese talen overgenomen

■ 'Dronkaard' en 'geweer' in het Zweeds: 'drinkare' en 'gevär'

i 'Dutch: Biography of a language', Roland Willemyns, uitgegeven bij Oxford University Press, 336blz., prijs: 31,95 euro

Vrije vertaling: 'Ik zeg je: ik maak je vrij, halfvrije' - Oudnederlandse zin uit de zesde eeuw.

Professor Willemyns schreef al een drietal boeken over de Nederlandse taal, maar vond dat het nu ook wel eens tijd was voor een alomvattend wetenschappelijk werk in het Engels. "Zo'n boek lag voor de hand met meer dan 22 miljoen Nederlandssprekenden in zowel België als Nederland, maar ook in Maleisië, Suriname en de Antillen", aldus de auteur. "Het boek is opgedeeld in de traditionele geschiedenis van het Nederlands, daarna het Nederlands van nu in al haar variaties en een laatste deel over de kolonisering, de creolisering en het ontstaan van het Afrikaans," licht Willemyns toe. "Ik stelde mij

de vraag hoe het Nederlands zich verspreid heeft in de wereld in landen als de VS en Indonesië, en hoe het zich verhoudt tot wereldtalen als Frans en Spaans."

Leenwoorden

In het boek wordt ook veel aandacht besteed aan het feit dat veel talen woorden ontleend hebben aan het Nederlands. "Denk maar aan het wereldwijd verspreide 'apartheid', 'kielhalen', 'bakboord' en 'ansjovis'. Het Maleis ontleende maar liefst zo'n 3.000 à 4.000 woorden uit het Nederlands. Maar er zijn ook veel Nederlandse woorden in het Surinaams, Engels, Frans, Duits

en - wat ik zelf niet verwachtte - in de Scandinavische talen."

Vooral door de scheepvaart kwamen veel Nederlandse woorden verder dan onze landsgrenzen. "Het Nederlands is nooit een wereldtaal geworden omdat de taal nooit een grote heerschappij heeft gekend, maar het maritieme jargon uit de historische Nederlandse scheepvaart is nu aangenomen in veel delen van de wereld."

Daarnaast kent de professor nog een grappige ontlening aan het Maleis: "Het woord 'godverdomme' gebruiken ze in het Maleis ook, maar niet in de betekenis als dat wij dat doen," lacht hij, "in Maleisië

zeggen ze 'vooruit godverdom' als ze willen dat iets vooruit gaat."

Hardnekkige mythe

"Er bestaan ook veel misvattingen over het Nederlands", zegt Willemyns. "Velen nemen bijvoorbeeld aan dat het oudste zinnetje in het Nederlands 'hebban olla vogala' uit het begin van de 12de eeuw is. Maar er bestaan Nederlandse zinnen die eeuwen ouder zijn. Zo is er bijvoorbeeld uit het einde van de 9de eeuw de Oudnederlandse zin 'Visc flot aftar themo uatate', wat vrij vertaald 'en de vis zwom in het water' betekent."

Naomi STEEMANS